

Nederlands Kennis Curriculum

Kennisrijk onderwijs voor VVE

Nederlands Kennis Curriculum

19 maart 2024
Utrecht

Kennisrijk onderwijs voor VVE

Om te beginnen: kenniskaart

1. NKC: wat en waarom?	Oskar Bles
2. Doorgaande leerlijn vanaf kleuters	Lisa van Leeuwen
3. Taalontwikkeling	Eva Köhler

Om te beginnen

Kennismuur en Kenniskaart

Nederlands Kennis Curriculum

Een kennismuur is een interactief instrument voor kennisopbouw

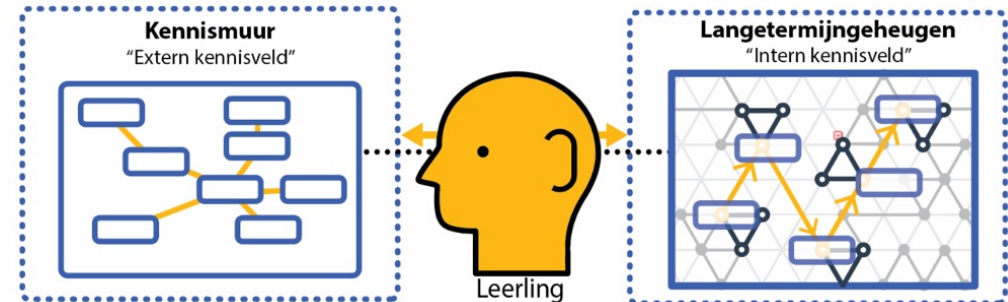
Wat?

- Netwerk van kennis(concepten)
- Kennis en voorkennis
- Relaties tussen concepten

Waarom?

- Structureren
- Herhalen
- Verwerken

Een kennismuur is een interactief instrument voor kennisopbouw

Hoe?

- Stapsgewijs
- Interactief en generatief
- Kennismuur = kenniskaart

Kennisrijk onderwijs voor VVE

1. **NKC: wat en waarom?**

Oskar Bles

2. Doorgaande leerlijn vanaf kleuters

Lisa van Leeuwen

3. Taalontwikkeling

Eva Köhler

Uitnodiging: vul uw eigen kenniskaart aan

Wat weet u al van NKC?

NKC: wat en waarom?

Waarom het project NKCC?

Nederlands Kennis Curriculum

Ruimte in kerndoelen SLO kan leiden tot vaag curriculum en (dus) willekeur

Kerndoel 47

De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgeving elders, in binnen en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.

Kerndoel 51

De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Kerndoel 9

De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

Wereldoriëntatie is ondergeschoven kindje

- Maar 21% van de scholen evalueert WO jaarlijks.
- Bij 40% van de lessen wordt niet nagegaan of de WO leerstof begrepen wordt.
- Wereldoriëntatie sinds 2023 niet meer in doorstroomtoetsen.

Bron: Inspectie van het Onderwijs - Themaonderzoek Wereldoriëntatie, 2015

onderliggende structuren

Methode: hoe?

**Curriculum
Wat?**

Rekenmethode

Lespakket

Lespakket

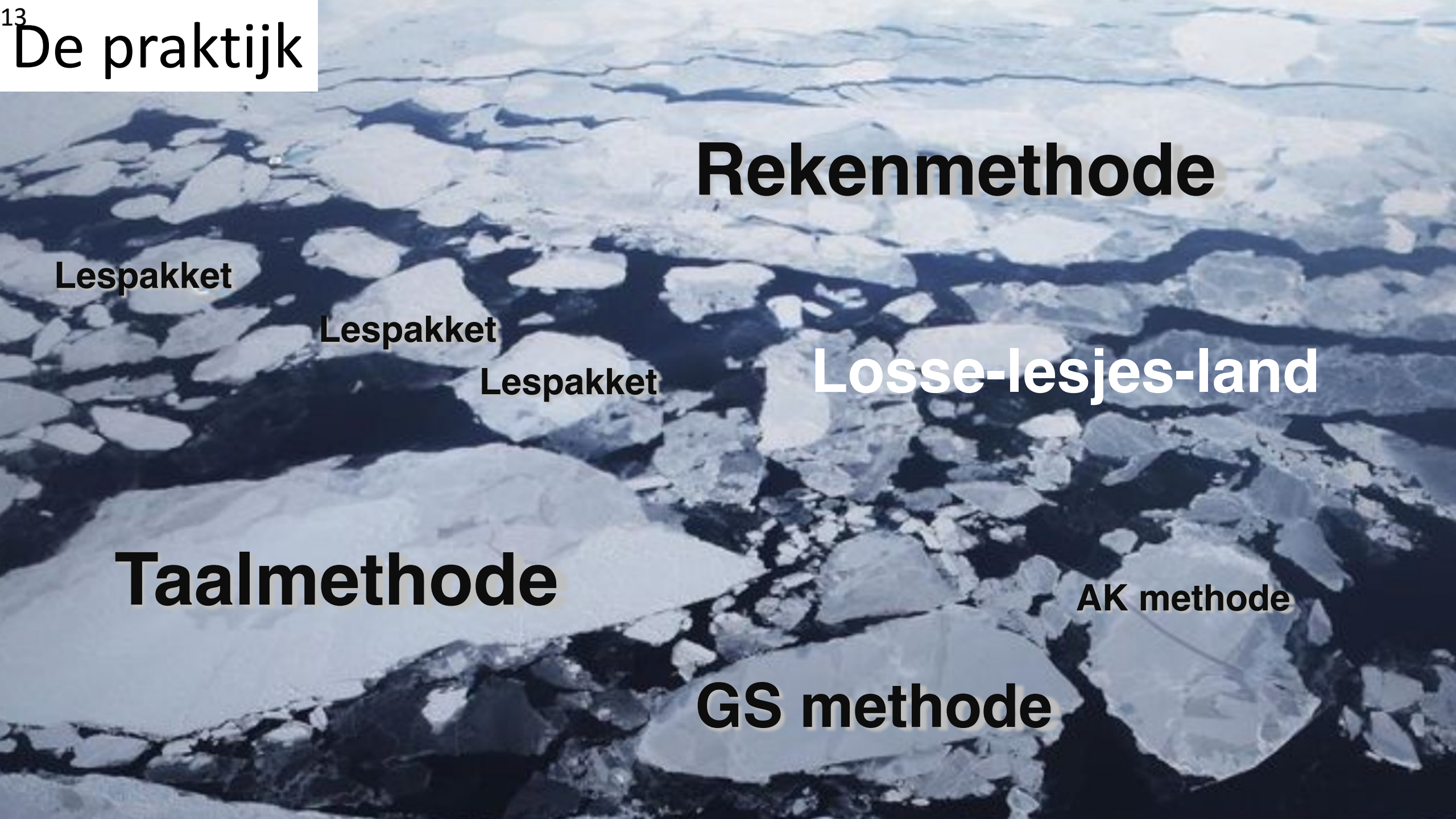
Lespakket

Losse-lesjes-land

Taalmethode

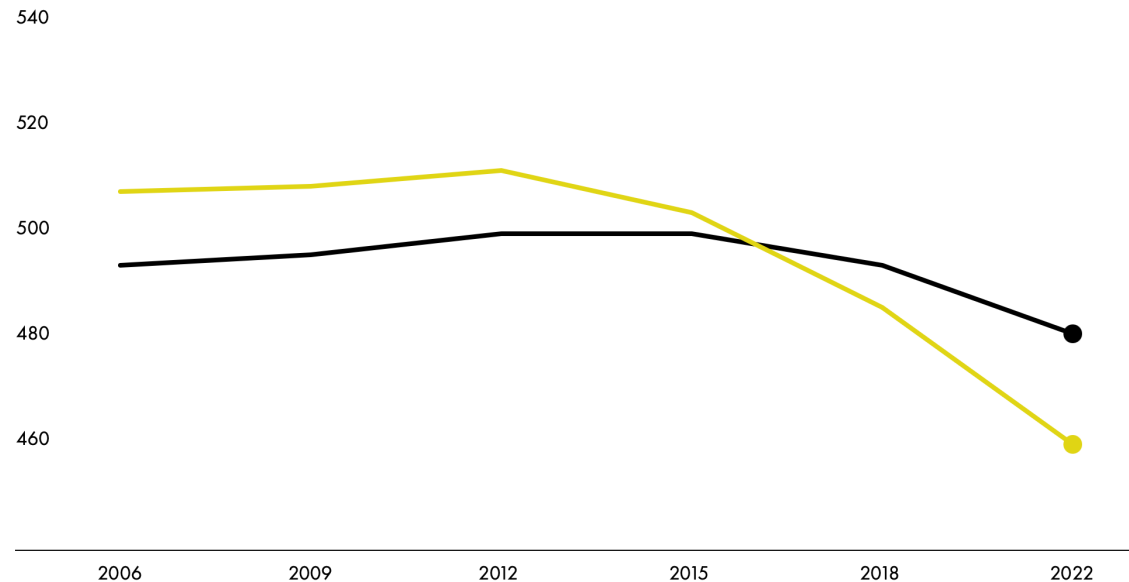
AK methode

GS methode

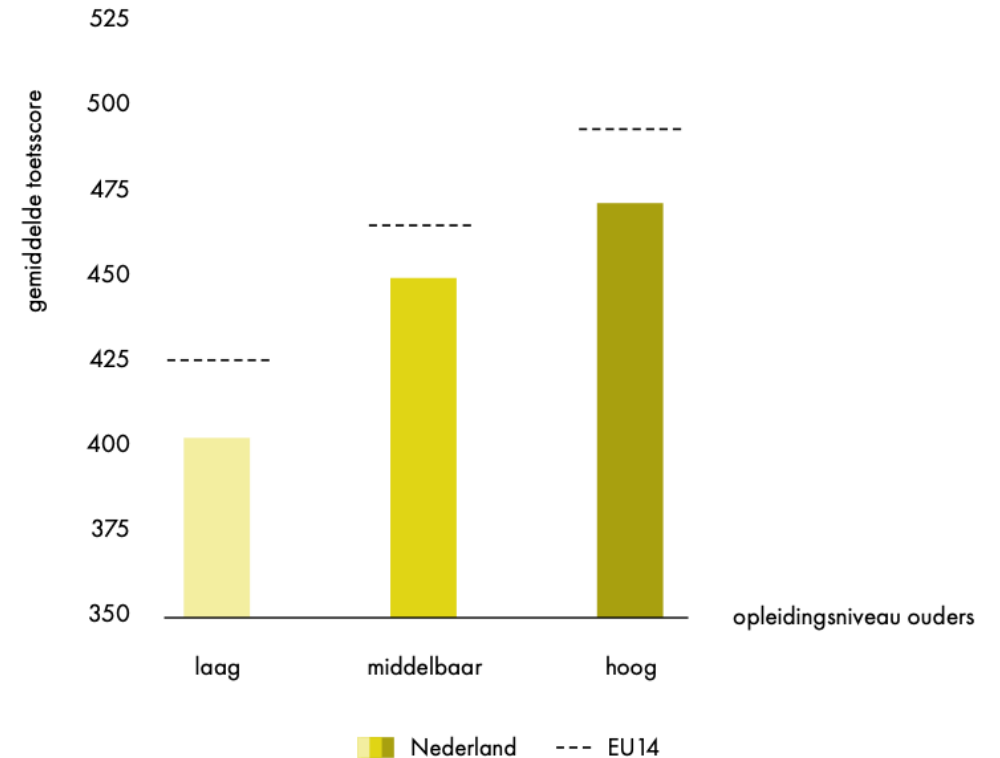

Grote zorgen prestaties taal en kansengelijkheid

PISA, 2022 - Taal

PISA, 2022 - SES

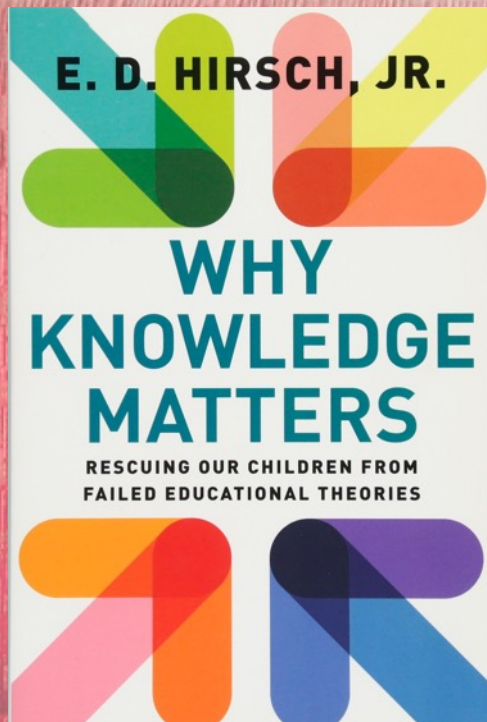

NKC: wat en waarom?

Waarom focus op kennis?

Nederlands Kennis Curriculum

Waarom een focus op kennis?

Het is essentieel voor **begrijpend lezen / luisteren.**

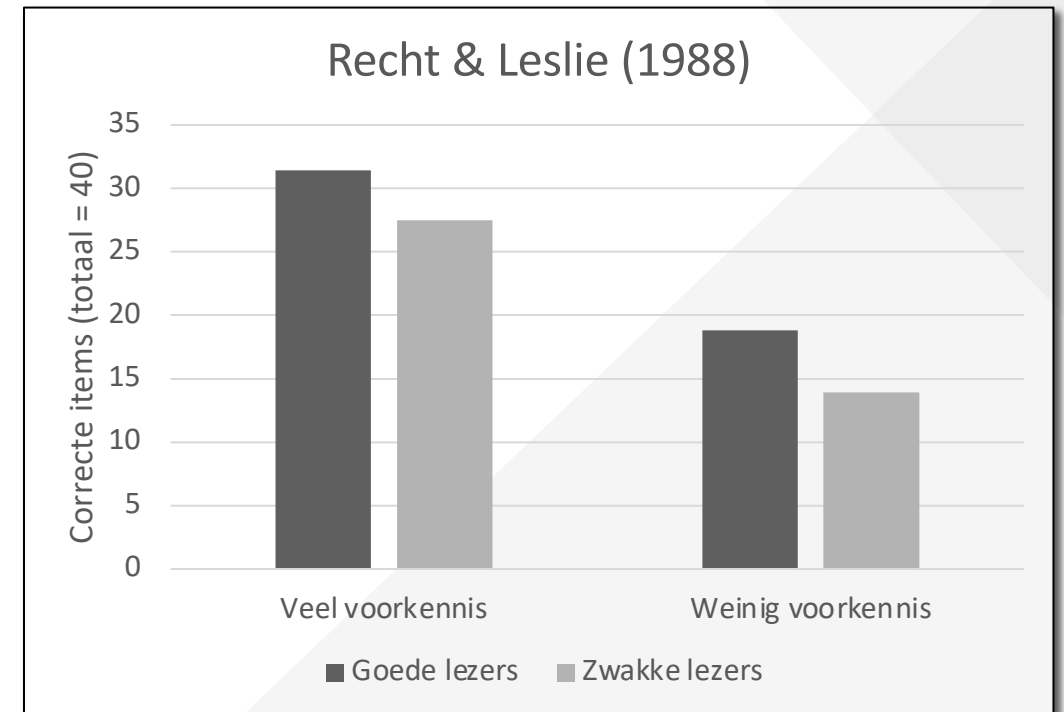
Kennis gaat **vooraf aan vaardigheden.**

Kennis leidt tot **meer kennis.**

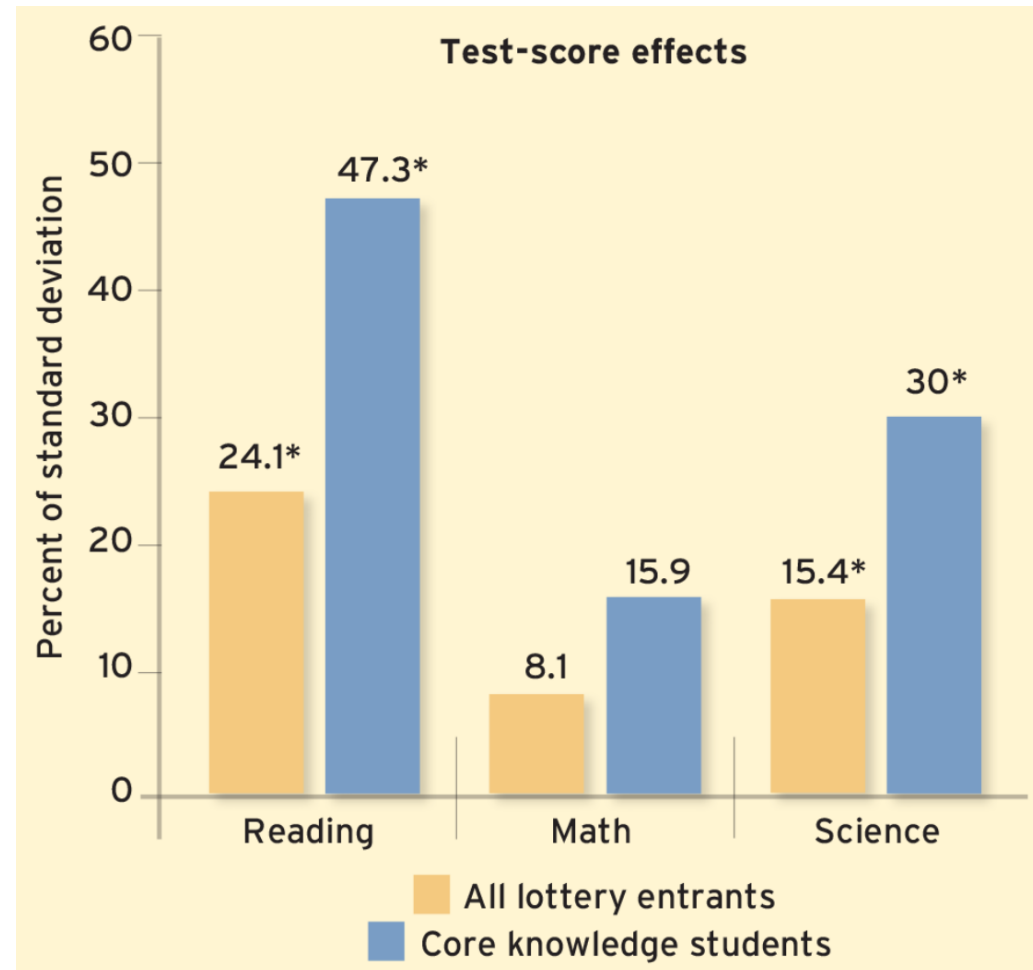
Het helpt leerlingen van een lage sociaal-economische achtergrond om de **prestatiekloof in te halen.**

Kennis is van belang voor begrijpend lezen

- **Recht & Leslie (1988)**
 - Bij meer voorkennis: slechte lezers > goede lezers
 - Betekenis geconstrueerd d.m.v. aangeboden informatie én eigen kennis
- **Schneider et al (1999)**
 - Bij meer voorkennis: laag IQ > hoog IQ
 - Bij gelijke voorkennis: laag IQ = hoog IQ
- **Kaefer et al (2015)**
 - Voorkennis enige significante factor voor tekstbegrip vierjarigen
 - Lage SES = minder voorkennis

Kennisrijk onderwijs heeft langdurig effect op leeropbrengst

Conclusie:

We hebben een kenniscurriculum nodig waar leerlingen en leraren op en mee kunnen bouwen en het verschil mee kunnen maken.

NKC: wat en waarom?

Hoe is het NKC ontworpen?

Nederlands Kennis Curriculum

Samenstelling NKC ontwikkelteam

Visie en theoretische onderbouwing

Inhoudelijk kenniscurriculum

Ontwerpprincipes & Thematische ontwikkeling

Pilotfase en productontwikkeling

NKC: wat en waarom?

Wat is het NKC?

Nederlands Kennis Curriculum

Wat integreert het NKC?

Wel

Aardrijkskunde

Geschiedenis

Mens en samenleving

(wereld) burgerschap

Natuur en Techniek

Kunstzinnige oriëntatie

Mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid (toepassing)

“Begrijpend lezen”

Niet

Verkeer(sexamen)

Rekenonderwijs (cursorisch)

Technisch lezen en spellen (cursorisch)

Grammatica (cursorisch)

Stellen (cursorisch)

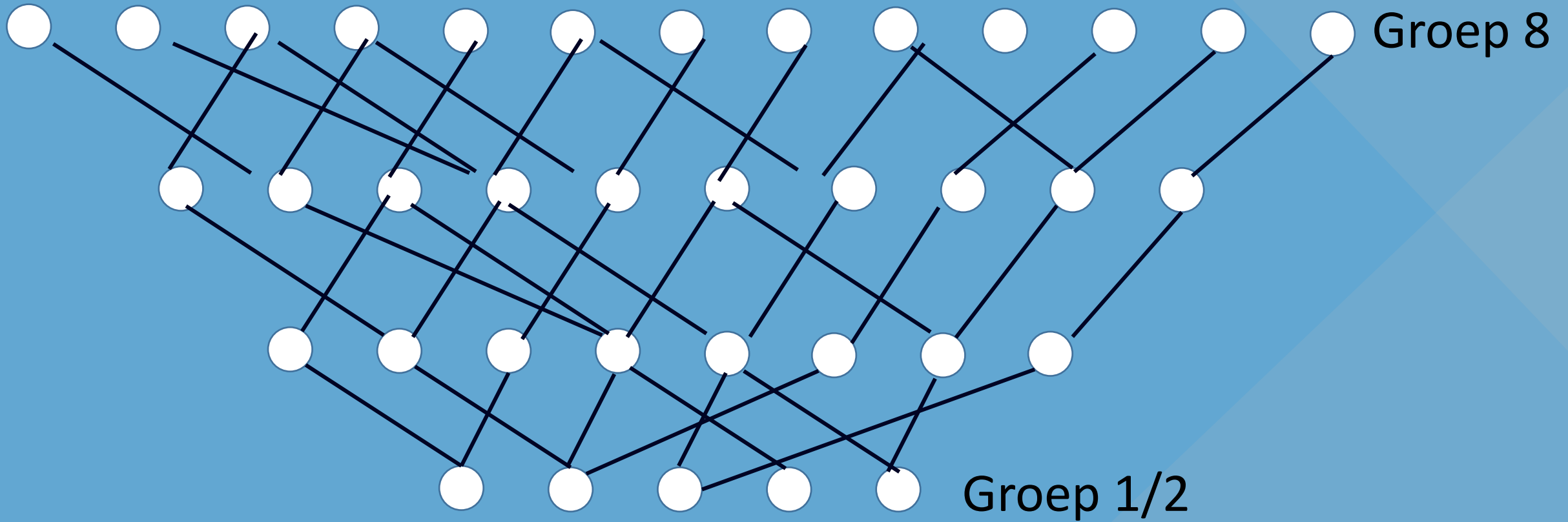
Engels/Fries

Bewegingsonderwijs

Het NKC heeft zes kern-ontwerpprincipes

- **Specifiek:** het is precies en helder wat er (niet) geleerd moet worden
- **Gegarandeerd** curriculum uitgaande van minimaal basisniveau voor alle leerlingen
- **Cumulatief:** vanaf dag 1 bouwt kennis voort op kennis. Herhaling ingebouwd.
- **Gesequentieerd:** in een logische volgorde, van simpel naar complex
- Van **kennis** naar (toepassings)vaardigheden
- **Samenhangend en thematisch** opgebouwd: kennisintegratie op basis van kennisclustering

Cumalatieve kennisopbouw leidt tot verdieping en verbreding van kennis

Het NKC is thematisch gestructureerd

	Thema 1	Thema 2	Thema 3	Thema 4	Thema 5	Thema 6
Groep 8	B1	B2	B3	B4	B5	Geen thema
Groep 7	A1	A2	A3	A4	A5	A6
Groep 6	B1	B2	B3	B4	B5	B6
Groep 5	A1	A2	A3	A4	A5	A6
Groep 4	B1	B2	B3	B4	B5	B6
Groep 3	A1	A2	A3	A4	A5	A6
Groep 2	B1	B2	B3	B4	B5	B6
Groep 1	A1	A2	A3	A4	A5	A6

Kennisrijk onderwijs voor VVE

1. NKC: wat en waarom?

Oskar Bles

2. **Doorgaande leerlijn vanaf kleuters**

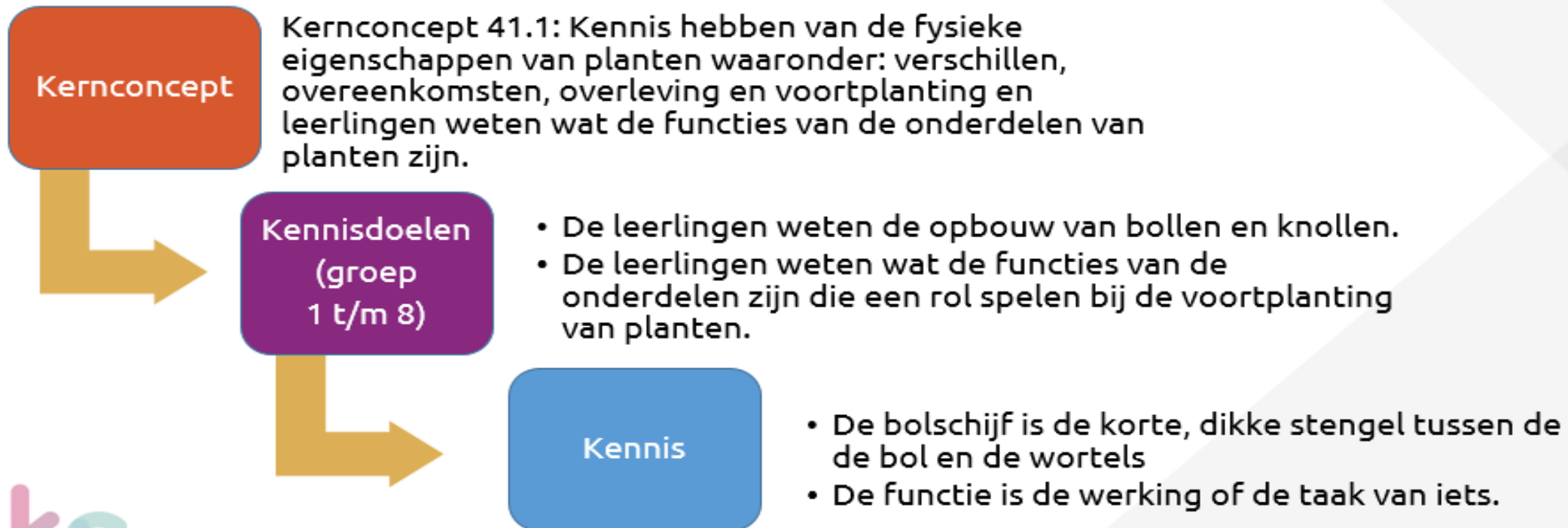
Lisa van Leeuwen

3. Taalontwikkeling Eva Köhler

Backwards design

Het ontwerpmodel van het NKC

Kerdoel 41: De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.

Aanpak backwards design

- Alle kennis in de huidige SLO kerndoelen in kaart gebracht.
- Deze kennis van groep 8 naar groep 1 omgezet naar leerdoelen.
- Kennisomschrijving per leerdoel.
- Leerdoelen gekoppeld aan een thema.

Cumulatieve opbouw

Voorbeeld cumulatieve opbouw.

Thema: Zicht op de aarde

Groep 1-2 Een kleine stap	Groep 3-4 Als ik uit het raam kijk	Groep 5-6 Hoog en droog	Groep 7-8 In lijn met de aarde
De leerlingen weten wat een landschap is?	De leerlingen weten wat de meest voorkomende landschappen in Nederland zijn .	De leerlingen weten waar tropische regenwouden voorkomen en waarom juist daar.	De leerlingen weten wat de meest voorkomende landschappen in de wereld zijn, wat de kenmerken zijn en waarom het landschap juist daar voorkomt.

Cumulatieve opbouw

Voorbeeld cumulatieve opbouw

Thema: Verschil moet er zijn

Groep 1-2 Gewoon of ongewoon	Groep 3-4 Iedereen hoort erbij	Groep 5-6 Uit de bron gebleken	Groep 7-8 Wijd verspreid
De leerlingen weten dat er verschillende godsdiensten zijn.	De leerlingen weten de verschillende geloven en de belangrijkste kenmerken hiervan te benoemen.	De leerlingen weten wat de vijf grootste godsdiensten in Nederland zijn.	De leerlingen weten dat er wereldwijde verschillen op het gebied van godsdienst zijn.

Cumulatieve opbouw

5B
Recht op leven

Mondige meute

Hanzesteden, ontstaan Nederlandse democratie, kiesrecht, emancipatie
toneel

Met een recht een keuze

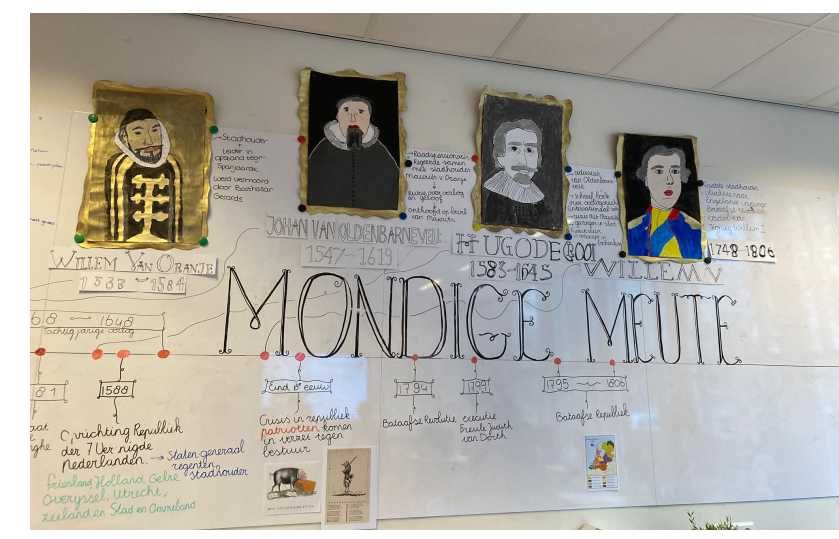
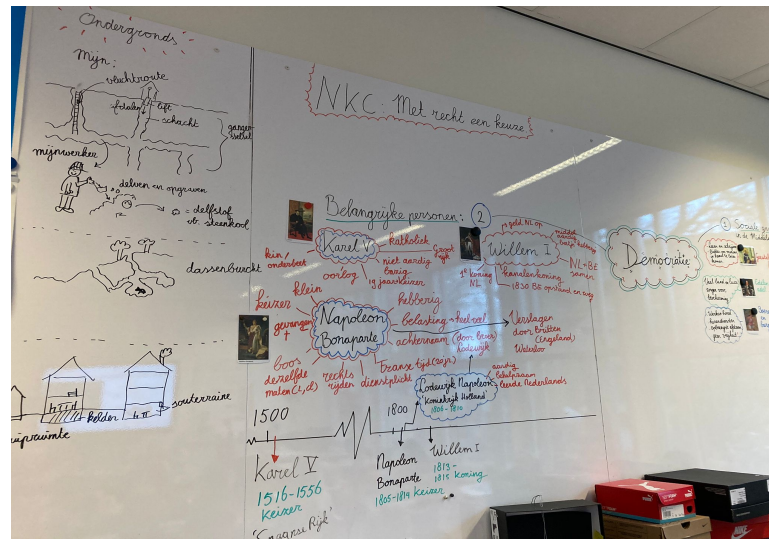
Samenlevingsvormen, macht, normen en waarden, regering, rechtsstaat, Europese Unie, discriminatie
toneel

Wie is de baas?

Besturen land, gemeente, koninkrijk/taken koning, basisrechten, politie, vertrouwenspersoon, politieke partijen, verkiezingen, wethouder, samenwerken, dwingen, overhalen, pesten
toneel

Afspraak is afspraak

Regels en afspraken, verkeer, de wijk, digitale wereld, communicatie
toneel

Kennisrijk werken met jonge kinderen.

- Kennisrijk onderwijs aanbieden vanaf kleuters gaat kansenongelijkheid tegen. (Grissmer e.a., 2023)
- Jonge en oude kinderen leren op dezelfde manier (o.a. Willingham, 2008)
- Het zaadje voor gelijke kansen wordt vooral geplant in groepen 1, 2 en 3. (o.a. Naaijkens e.a. 2024)
- Bied kennis aan die buiten de veilige belevingswereld van het kind ligt (o.a. Willingham, 2008) Ga moeilijke kennis en woordenschat niet uit de weg.

Kennisrijk werken met jonge kinderen

Voorbeelden vanuit de praktijk:

- Reacties van kinderen
- Reacties van ouders

Kennisrijk onderwijs voor VVE

1. NKC: wat en waarom?

Oskar Bles

2. Doorgaande leerlijn vanaf kleuters

Lisa van Leeuwen

3. **Taalontwikkeling**

Eva Köhler

Taalontwikkeling

Kennisdoelen 'afsprak is afspraak'

De leerlingen weten wat verkeer is.

Verkeer	Het verkeer bestaat uit alle mensen en vervoermiddelen die zich buiten verplaatsen.
----------------	--

De leerlingen weten het belang van regels en afspraken in het verkeer.

De straat	Een straat is een verharde weg in een dorp of stad.
Oversteken	Oversteken is het naar de overkant gaan.
Het zebepad	Een zebrapad is een oversteekplaats voor voetgangers met witte strepen op de weg.
De stoep	Een stoep is een verhoogd pad voor voetgangers langs de weg.

De leerlingen weten wat verkeersdeelnemers zijn.

De deelnemer	De deelnemer is iemand die ergens aan meedoet.
De verkeersdeelnemer	Een verkeersdeelnemer is iemand die meedoet aan het verkeer.

De leerlingen weten wat vervoermiddelen zijn.

Het vervoermiddel	Een vervoermiddel is iets dat mensen (passagiers) of goederen naar een andere plaats brengt.
De passagier	Een passagier is iemand die meereist in een vervoermiddel.
De goederen	Goederen zijn dingen die gemaakt zijn of materialen waar je dingen van kan maken.

Kennisdoelen 'afpraak is afspraak'

- De leerlingen weten wat **regels** zijn.
- De leerlingen weten wat **afspraken** zijn.
- De leerlingen weten wat een **feit** is.
- De leerlingen weten wat een **mening** is.
- De leerlingen weten wat een **oorzaak** is.
- De leerlingen weten wat een **gevolg** is.
- De leerlingen weten wat **naleven** en **handhaven** van regels is.
- De leerlingen weten dat regels en afspraken van invloed zijn op een **veilige** omgeving.
- De leerlingen weten wat de **belangrijkste ruimtes** in een school zijn.
- De leerlingen weten welke **digitale apparaten** er zijn in hun omgeving.
- De leerlingen weten in welke **gebruiksvoorwerpen** computers voorkomen.
- De leerlingen weten dat er verschillende **digitale middelen** zijn om te communiceren.
- De leerlingen weten dat er verschillende soorten **media** zijn.
- De leerlingen weten wat een **app** is.
- De leerlingen weten wat het **internet** (in globale zin) is.

Op zoek naar contexten

Kwalitatief hoogwaardige interactie & taaldenken

- Taalaanbod boven niveau
- Veel taalproductie
- Complexe cognitieve taaldenkfuncties
- Taalsteun en feedback

Siraj-Blatchford, 2009, Snow, 2014, Frijns, 2017; Hiddink, 2019; T'Sas, 2018; Van der Veen, 2017; Willemsen e.a. 2019.

Spel in de themahoek

Constructieve activiteiten

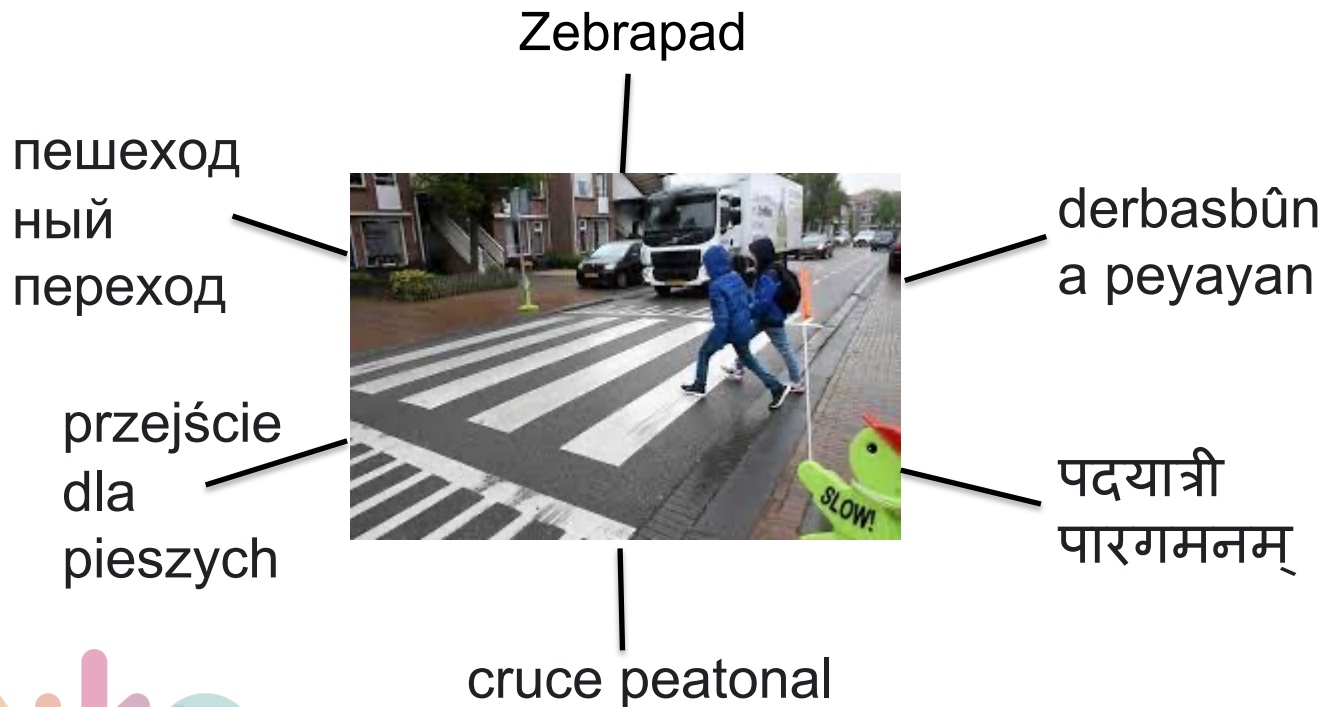

Voorlezen en meer ...

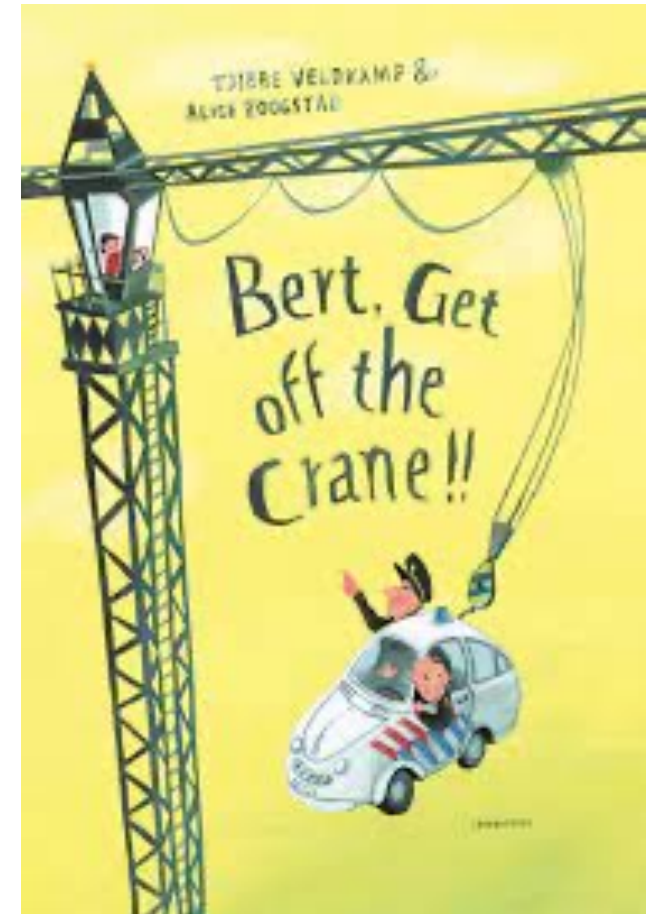
Duursma, 2008, Beck, McKeown & kucan, 2002,
Rodrigues et al, 2009,

Integratie meertaligheid

Het ijsbergmodel van Jim Cummins

Voorlezen in andere talen

Tot slot: contactgegevens NKC

- www.nederlandskenniscurriculum.nl
- Mail: o.bles@academica-group.com (Oskar Bles)

Kennisrijk onderwijs voor VVE

1. NKC: wat en waarom?

Oskar Bles

2. Doorgaande leerlijn vanaf kleuters

Lisa van Leeuwen

3. Taalontwikkeling

Eva Köhler

Ruimte voor vragen

Heeft u vragen?

Nederlands Kennis Curriculum